

Ένωση Πληροφορικών Ελλάδας
Λυκούργου 1 & Αιόλου (1ος όροφος)
TK 10551, Αθήνα
<http://www.epe.org.gr>
e-mail: info@epe.org.gr
Τηλέφωνο: (+30) 211 3332456

Διοικητικό Συμβούλιο:
Αντώνης Σιδηρόπουλος (Πρόεδρος)
Κυριακή Κωνσταντινίδου (Αντιπρόεδρος)
Χάρης Γεωργίου (Γενικός Γραμμ.)
Φώτης Αλεξάκος (Ειδικός Γραμμ.)
Νικόλαος Αναστόπουλος (Ταμίας)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ανοικτή επιστολή 25 φορέων σχετικά με την απαγόρευση πρόσβασης ανηλίκων στα social media

Αθήνα, 26-5-2026

Στις 25 Μαΐου, με συντονισμό του δικτύου GAIN και της Homo Digitalis, 25 φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών και ειδικοί στο χώρο της Τεχνητής Νοημοσύνης και της προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, δημοσίευσαν ανοικτή επιστολή με την οποία διατυπώνουν σοβαρές επιφυλάξεις σχετικά με την ανακοίνωση προετοιμασίας σ/ν για την απαγόρευση πρόσβασης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media) σε παιδιά κάτω των 15 ετών.

Η Ένωση Πληροφορικών Ελλάδας (ΕΠΕ) ασχολείται διαχρονικά με τα θέματα προστασίας των ανηλίκων στο διαδίκτυο, αλλά ταυτόχρονα επισημαίνει την υποχρέωση σεβασμού και προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων όλων των πολιτών. Σε αυτά περιλαμβάνονται θέματα ιδιωτικότητας και προστασίας προσωπικών δεδομένων, και ταυτόχρονα της ανωνυμίας στο διαδίκτυο ως μέσο διασφάλισης της ελευθερίας της πληροφόρησης και της έκφρασης.

Η ανοικτή επιστολή του δικτύου GAIN εξηγεί τα προβληματικά σημεία μιας τέτοιας πρωτοβουλίας και κυρίως του τρόπου εφαρμογής, με βάση την εμπειρία από παραδείγματα άλλων χωρών, και τεκμηριώνει με λεπτομέρεια τι πρέπει να διασφαλιστεί σε ένα τέτοιο σ/ν.

Παρακάτω ακολουθεί η περίληψη της επιστολής, καθώς και σύνδεσμοι με το πλήρες κείμενο στα ελληνικά και στα αγγλικά.

25 ελληνικοί και διεθνείς φορείς εγείρουν προβληματισμούς προς τον Πρωθυπουργό και τους αρμόδιους Υπουργούς για το Σχέδιο Νόμου για την Απαγόρευση Πρόσβασης στα ΜΚΔ από παιδιά κάτω των 15 ετών

Από τις αρχές Απριλίου, που η κυβέρνηση προανήγγειλε, σε συνέντευξη Τύπου, την πρόθεσή της να απαγορεύσει την πρόσβαση ανηλίκων κάτω των 15 ετών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, το θέμα βρέθηκε στο επίκεντρο ενός έντονου δημόσιου διαλόγου: γονείς, εκπαιδευτικοί, επιστήμονες, οργανώσεις νεολαίας και ειδικοί της τεχνολογίας παρέθεταν επιχειρήματα γύρω από τα όρια προστασίας, ελέγχου και ψηφιακής ελευθερίας.

Τα ξημερώματα της Τρίτης 12 Μαΐου, η συζήτηση αυτή απέκτησε πλέον επίσημο νομοθετικό αποτύπωμα. Το Σχέδιο Νόμου για την Απαγόρευση Πρόσβασης σε Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης για παιδιά κάτω των 15 ετών αναρτήθηκε στην πλατφόρμα TRIS της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ανοίγοντας τον δρόμο για τη διαδικασία κοινοποίησης και διεθνούς διαβούλευσης.

Μόλις μία εβδομάδα αργότερα, η αντίδραση πήρε συλλογική μορφή. Είκοσι πέντε (25)* ελληνικές και διεθνείς οργανώσεις, με δράση στην ψυχική υγεία, την προστασία των παιδιών, την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, τα ψηφιακά δικαιώματα, την προστασία των καταναλωτών, την επιστήμη Η/Υ, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις ανοιχτές τεχνολογίες και τη θεσμική λειτουργία του κράτους δικαίου, ενώνουν τις φωνές τους σε κοινή επιστολή προς τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και τους συναρμόδιους υπουργούς.

Η παρέμβαση των οργανώσεων δεν περιορίζεται σε μια γενική διαφωνία απέναντι στο προτεινόμενο μέτρο. Αντίθετα, συγκροτεί μια εκτενή και πολυεπίπεδη κριτική 19 σελίδων, που εκτείνεται από τα ζητήματα ιδιωτικότητας και κυβερνοασφάλειας μέχρι τη συμβατότητα της ρύθμισης με το ευρωπαϊκό δίκαιο, την αρχή της συμμετοχής και τεκμηριωμένης νομοθέτησης και τα θεμελιώδη δικαιώματα των παιδιών.

Η Έκταση εφαρμογής του μέτρου αφορά το σύνολο των χρηστών, ανεξαρτήτου ηλικίας

Στην κοινή επιστολή τους, οι υπογράφωντες προειδοποιούν ότι η σχεδιαζόμενη «επανεπαλήθευση ηλικίας» δεν θα αφορά μόνο τους ανηλίκους, αλλά πρακτικά το σύνολο των χρηστών του διαδικτύου στην Ελλάδα, μετατρέποντας την ταυτοποίηση και την επιτήρηση σε προϋπόθεση πρόσβασης στον ψηφιακό δημόσιο χώρο. Όπως επισημαίνουν, η υποχρεωτική χρήση εργαλείων επαλήθευσης ηλικίας και ψηφιακών πορτοφολιών ενδέχεται να διαβρώσει σταδιακά την ανωνυμία στο διαδίκτυο και να μεταβάλλει τη φύση του ίδιου του διαδικτύου, εγκαθιστώντας «ψηφιακές πύλες εισόδου» για κάθε διαδικτυακή υπηρεσία.

Αδιαφάνεια και έλλειψη διαβούλευσης & τεκμηρίωσης του μέτρου

Ιδιαίτερη αιχμή ασκείται και στον τρόπο με τον οποίο προωθήθηκε η νομοθετική πρωτοβουλία. Οι οργανώσεις κάνουν λόγο για έλλειψη συμμετοχικής διαδικασίας και για απουσία ουσιαστικής διαβούλευσης με επιστήμονες, φορείς, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αλλά και με τα ίδια τα παιδιά. Παράλληλα, εκφράζουν έντονο προβληματισμό για το γεγονός ότι, σύμφωνα με όσα καταγγέλλονται, η εισήγηση της αρμόδιας επιτροπής του ΚΕΣΥ, η οποία φέρεται να αντιμετώπιζε με επιφύλαξη τις γενικευμένες απαγορεύσεις, δεν δημοσιοποιήθηκε ούτε φαίνεται να λήφθηκε υπόψη πριν από τις κυβερνητικές ανακοινώσεις.

Στο επίκεντρο της κριτικής βρίσκεται και η αναλογικότητα του μέτρου. Οι συντάκτες της επιστολής αναγνωρίζουν τους υπαρκτούς κινδύνους που συνδέονται με τη χρήση των social media από ανηλίκους, ωστόσο αντί για οριζόντιους περιορισμούς, ζητούν πολιτικές που να επενδύουν στον ψηφιακό γραμματισμό, στην

εκπαίδευση παιδιών και γονέων, αλλά και στον επανασχεδιασμό των ίδιων των πλατφορμών, ώστε να περιοριστούν οι εθιστικοί και εκμεταλλευτικοί μηχανισμοί τους.

Κοινωνικοοικονομικός αποκλεισμός

Οι οργανώσεις εκφράζουν ακόμη φόβους ότι το μέτρο θα μπορούσε να οδηγήσει σε κοινωνικούς αποκλεισμούς, πλήττοντας οικογένειες χωρίς επαρκείς ψηφιακές δεξιότητες ή πρόσβαση σε σύγχρονες συσκευές, ενώ ταυτόχρονα προειδοποιούν πως οι ανήλικοι χρήστες πιθανόν να στραφούν σε μη ελεγχόμενες πλατφόρμες ή σε τεχνικές παράκαμψης, όπως τα VPN, εκθέτοντας τελικά τα προσωπικά τους δεδομένα σε ακόμη μεγαλύτερους κινδύνους.

Επικοινωνιακές Ασάφειες και Νομικές προκλήσεις

Σε ακόμη πιο αιχμηρό τόνο, το κείμενο των οργανώσεων σχολιάζει και τον τρόπο με τον οποίο η κυβέρνηση παρουσίασε δημόσια τη ρύθμιση, κάνοντας λόγο για αντιφατικές δηλώσεις, ασάφειες και επικοινωνιακές διατυπώσεις που, όπως υποστηρίζεται, θολώνουν αντί να αποσαφηνίζουν το πραγματικό εύρος του μέτρου.

Οι συντάκτες της επιστολής επισημαίνουν ότι, ενώ το Υπουργείο Υγείας έκανε λόγο για ένα «σαφές και συνεκτικό πλαίσιο πλήρως εναρμονισμένο με το ευρωπαϊκό δίκαιο», στην ίδια ανακοίνωση παραδεχόταν πως απαιτείται περαιτέρω εξέταση ώστε να διαπιστωθεί αν το μέτρο μπορεί τελικά να εφαρμοστεί χωρίς νομικές συγκρούσεις με το ευρωπαϊκό πλαίσιο. Για τις οργανώσεις, αυτή η αντίφαση δεν αποτελεί απλώς επικοινωνιακή αδεξιότητα, αλλά ένδειξη βαθύτερης νομικής αβεβαιότητας που ενδέχεται να οδηγήσει ακόμη και σε παραπομπές στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθυστερώντας ή αποδυναμώνοντας την εφαρμογή του μέτρου.

Στο μικροσκόπιο τίθεται και το πραγματικό πεδίο εφαρμογής της απαγόρευσης. Όπως σημειώνεται, η νομοθετική πρωτοβουλία δεν αφορά μόνο τις μεγάλες εμπορικές πλατφόρμες όπως το TikTok, το Instagram ή το Facebook, αλλά, με βάση τον ορισμό του ευρωπαϊκού Κανονισμού DMA, θα μπορούσε να επεκταθεί οριζόντια σε κάθε «επιγραμμική υπηρεσία κοινωνικής δικτύωσης», ακόμη και σε αποκεντρωμένες πλατφόρμες του λεγόμενου Fediverse, όπως το Mastodon και το PixelFed. Οι οργανώσεις υπογραμμίζουν ότι αυτές οι πλατφόρμες λειτουργούν με εντελώς διαφορετική φιλοσοφία, χωρίς κεντρικό εταιρικό έλεγχο και χωρίς αλγοριθμικούς μηχανισμούς που ενισχύουν τον εθισμό των χρηστών, γεγονός που, κατά την άποψή τους, καθιστά προβληματική την υπαγωγή τους στο ίδιο κανονιστικό πλαίσιο.

Παράλληλα, εγείρεται το ερώτημα γιατί πλατφόρμες διαμοιρασμού βίντεο όπως το YouTube εξαιρούνται από τη ρύθμιση, παρότι αποτελούν βασικό κομμάτι της καθημερινής ψηφιακής ζωής των παιδιών και διαθέτουν αντίστοιχο εθιστικό περιεχόμενο. Σύμφωνα με το κείμενο, η επιλογή αυτή δεν έχει μέχρι στιγμής αιτιολογηθεί επαρκώς από την κυβέρνηση, ούτε συνοδεύεται από ποσοτικά ή επιστημονικά δεδομένα που να εξηγούν τη διαφοροποίηση.

Ιδιαίτερα εκτενής είναι και η νομική επιχειρηματολογία γύρω από τη συμβατότητα του μέτρου με το ευρωπαϊκό δίκαιο. Οι οργανώσεις υποστηρίζουν ότι η Ελλάδα κινδυνεύει να εισαγάγει πρόσθετες εθνικές υποχρεώσεις σε έναν τομέα που ήδη ρυθμίζεται κεντρικά από τον Κανονισμό για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες (DSA), παραβιάζοντας την αρχή της ενιαίας εφαρμογής των κανόνων στην ευρωπαϊκή ψηφιακή αγορά. Όπως αναφέρουν, ο DSA προβλέπει μέτρα προστασίας των ανηλίκων, όχι όμως οριζόντιες απαγορεύσεις πρόσβασης βάσει ηλικίας μέσω υποχρεωτικής επαλήθευσης ταυτότητας.

Το κείμενο προειδοποιεί ακόμη ότι η επιβολή ενός τέτοιου μοντέλου θα μπορούσε να λειτουργήσει τελικά εις βάρος των ίδιων των παιδιών, αποδυναμώνοντας την πίεση προς τις πλατφόρμες να καταστήσουν τα

περιβάλλοντά τους ασφαλέστερα και μεταθέτοντας όλο το βάρος της προστασίας στην ταυτοποίηση και στον αποκλεισμό των χρηστών. «Το βασικό μοντέλο του DSA αφορά τη διαχείριση συστημικών κινδύνων και όχι την απαγόρευση συγκεκριμένων κατηγοριών χρηστών», σημειώνεται χαρακτηριστικά.

Οι οργανώσεις καταλήγουν ότι, αντί για νέα μέτρα αμφίβολης αποτελεσματικότητας και υψηλού νομικού ρίσκου, η ελληνική πολιτεία θα όφειλε να επικεντρωθεί στην ουσιαστική εφαρμογή του ήδη υπάρχοντος ευρωπαϊκού πλαισίου προστασίας ανηλίκων και προσωπικών δεδομένων, ενός πλαισίου που, όπως υποστηρίζουν, παραμένει μέχρι σήμερα ανεπαρκώς εφαρμοσμένο απέναντι στις μεγάλες ψηφιακές πλατφόρμες.

Το κοινό κείμενο κλείνει με τέσσερα βασικά αιτήματα προς την κυβέρνηση: ανοιχτή και συμπεριληπτική δημόσια διαβούλευση, δημοσιοποίηση της εισήγησης του ΚΕΣΥ, πλήρη ενημέρωση για τις τεχνικές και νομικές γνωμοδοτήσεις που συνοδεύουν το μέτρο, καθώς και υιοθέτηση πολιτικών που θα υποχρεώνουν τις ίδιες τις πλατφόρμες να γίνουν ασφαλέστερες για όλους τους χρήστες, και όχι μόνο για τα παιδιά κάτω των 15 ετών.

Το πλήρες κείμενο της επιστολής είναι διαθέσιμο στον ιστότοπο της Homo Digitalis:

- <https://homodigitalis.gr/posts/136242/>

Το Διοικητικό Συμβούλιο
της Ένωσης Πληροφορικών Ελλάδας

URL: <http://www.epe.org.gr> , <mailto:info@epe.org.gr>

